

1001-11-01-92 / 03.12.2014

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
04-00-208	03.12.2014

Изпр.

ДО: МИНИСТЪРА НА
ПРАВОСЪДИЕТО
Г-Н ХРИСТО ИВАНОВ

ЧЛЕНОВЕТЕ НА ВСС

СТАНОВИЩЕ

по актуализираната стратегия за съдебна реформа
от Ясен Тодоров - член на ВСС

Уважаеми г-н министър,
Уважаеми членове на ВСС,

предлагам на вашето внимание в синтезиран вид своето виждане по идеите, съдържащи се в актуализираната стратегия за съдебна реформа, изготвена от министерството на правосъдието:

1. Състав и начин на функциониране на ВСС

Тук трябва да се има предвид разпоредбата на чл. 130 ал. 1 - 5 от Конституцията на РБ, а именно че съветът се състои от 25 членове, като 22 от тях са изборни. Единадесет се избират от Народното събрание, а останалите единадесет от органите на съдебната власт, като в ЗСВ е уточнено, че шест от тях трябва да са съдии, четирима да са прокурори и един да е следовател. Досега изборните членове от съдийската и прокурорската квота се избираха на делегатски събрания, където петима магистрати се представляваха от един делегат. Изборният член от следователската квота се избираше на общо събрание на всички следователи в страната. В ЗСВ и сега е предвидено всички следващи изборни членове на ВСС да избират чрез електронно гласуване на принципа „един магистрат - един глас“. Ако такава електронна система, гарантираща едновременно тайната на вота и неговото правилно отчитане, бъде въведена, то няма пречка изборът да бъде проведен съгласно действащата разпоредба на ЗСВ. Ако такава система не бъде въведена, изборът може да бъде проведен на общи събрания на съдиите, прокурорите и следователите чрез използването на интегрални хартиени бюлетини.

В чл. 16 ал. 1 от ЗСВ е регламентирано, че ВСС е постоянно действащ орган, т.е. неговите членове за периода на мандата губят качеството си на съдии, прокурори и следователи и осъществяват единствено дейностите, регламентиранни в чл. 130 ал. 6 и 7 от КРБ и в чл. чл. 30 - 31 от ЗСВ. Сегашният състав на ВСС е едва вторият постоянно действащ. Законодателят правилно е преценил предимствата на този начин на

функциониране на кадровия орган на съдебната власт и е предприел съответните законодателни изменения, отчитайки недостатъците на използвания преди 2007г. модел, в който членовете на ВСС имаха двойствено качество, което в голяма степен възпрепятстваше пълноценното изпълнение на задълженията им от една страна като магистрати, а от друга страна като членове на съвета. Не трябва да се пренебрегва и евентуалната йерархична зависимост, в която биха изпаднали членовете на ВСС, ако същият не е постоянно действащ. Това до голяма степен би компрометирало тяхната независимост при вземането на кадрови и други управленски решения. Поради тези съображения считам, че сегашният модел на постоянно действащ ВСС е по - удачен и по - добре работещ в сравнение с предлагания в стратегията модел на сесийно действащ орган.

2. Разпределение на дейностите във ВСС

Считам, че поради конституционните ограничения съветът не може формално да бъде разделен на две колегии /съдийска и прокурорско-следователска/, които да работят абсолютно автономно. На първо място в КРБ е регламентирано, че ВСС е колективен 25 - членен орган и всякакви промени в насока на неговото разделяне ще противоречат на основния закон. Такива промени могат да бъдат направени само от Велико народно събрание. В чл. 130 ал. 6 и ал. 7 от КРБ са изброени и дейностите, които съветът осъществява като колективен орган. Решения относно назначаването, повишаването, преместването и освобождаването от длъжност, както и налагането на дисциплинарни наказания понижаване и освобождаване от длъжност могат да бъдат вземани само от ВСС като колективен орган при наличие на изискуемия кворум и със съответното мнозинство, а не от отделни негови колегии или други помощни органи. Съществуват обаче сфери на работа, в които дейността на ВСС може да бъде така разпределена, че решенията за тях да се вземат или подготовката за тях да се извършва за съдиите от комисия или подкомисия, съставена от бивши съдии, а за прокурорите и следователите от комисия или подкомисия, съставена от бивши прокурори и следователи. Моите виждания в тази насока са следните:

2.1. Атестиране и кариерно израстване

Атестиране. Процесът по атестиране/оценяване може да се провежда и финализира от съответната съдийска/прокурорска комисия или подкомисия, като крайната оценка за дейността на магистрата се определя от нея, а не от пленарния състав на ВСС. Дейността на тази комисия/подкомисия на ВСС може да се подпомага от ПАК, чиито състав се избира на общо събрание в съответния орган на съдебната власт. Числеността на ПАК трябва да се определя от броя на ОСВ в съответния съдебен район, броя на магистратите, натовареността и др., така че работата като член на ПАК да не пречи на основната

магистратска работа. Т.е. колкото по-голям и натоварен е един ОСВ, толкова по-голям да е броят на списъчните членове на ПАК. Може да се предвиди намаляване на натовареността за членовете на ПАК. От така избрания на общо събрание списъчен състав на ПАК при откриване на конкретната атестационна процедура чрез система за случайно разпределение да се избира по електронен път тричленен състав, който да провежда атестирането и да предоставя резултатите от него заедно с предложението за оценка на съответната комисия или подкомисия, която да поставя крайната оценка.

- Конкурси. По сходен начин общите събрания в съответните ОСВ да определят списък от магистрати, измежду които да се избират на случаен принцип по електронен път съставите на съответните изпитни комисии. По този начин би се гарантирало, че самите магистрати са избрали най - подготвените и най - знаещите сред тях с оглед по - обективно провеждане на конкурсните процедури.
- Избор на административни ръководители. Да се предвиди възможност номинации да се правят от 1/5 от членовете на ВСС, както и от определен брой магистрати от съответния ОСВ, например 1/2 или 1/3 от щатния състав на органа.
- Конкретни законодателни предложения в областта на атестирането и кариерното израстване ВСС е направил по съответния ред преди повече от година.

2.2. Дисциплинарна дейност

След образуване на дисциплинарното производство да се определя на случаен принцип дисциплинарен състав от отделен списък със съдии и отделен списък с прокурори на апелативно ниво от съответния съдебен район - за съдиите и прокурорите от районно и окръжно ниво и следователите в съответния район. Може да няма списък, а в жребия да участват всички съдии, респ. прокурори от апелативните съдилища и прокуратури. Съставите за дисциплинарни производства срещу съдии и прокурори от апелативно ниво, както и за съдиите от административните съдилища да се избират на случаен принцип от списъци със съдии и прокурори, одобрени на общи събрания съответно на ВКС, ВКП/ВАП и ВАС. Дисциплинарните производства срещу съдии от ВКС и ВАС, срещу прокурори от ВКП и ВАП и срещу следователи от НСлС да се провеждат от състави, избрани на случаен принцип между членовете на ВСС. Дисциплинарните състави да провеждат дисциплинарното производство съгласно разпоредбите на ЗСВ и АПК и да предоставят на ВСС проект за решение по дисциплинарното дело.

Наказанията „забележка” и „порицание”, наложени от съответния административен ръководител, да подлежат на въззивно обжалване пред съответния административен съд, а касационна инстанция да бъде тричленен състав на ВАС.

2.3. Професионална етика и превенция на корупцията

Да се предвиди възможност в по-големите ОСВ да се избират няколко комисии по професионална етика или комисията да е с многоброен състав. Да се предвиди възможност за повторен мандат на членовете на местните етични комисии.

Идеята за звено „Интегритет“ може да намери някаква реализация, но само с оглед по-пълно изследване качествата на отделните магистрати, без да се навлиза необосновано и недопустимо навътре в тяхната лична сфера, както и да не се изземват специфичните и законово определени функции на други държавни органи като Сметната палата, НАП, ДАНС, Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество и др.

Лично аз не виждам основателна причина кодифицираните правила за етично поведение на магистратите да се раздробяват на отделни такива за съдиите, прокурорите и следователите. Мисля, че настоящият „етичен кодекс“ би трябвало да прегърпи редакции в посока премахване на някои много общи забрани, които подлежат на нееднозначно тълкуване и дават възможност за създаване на крайно противоречива практика по прилагането им. Може би най-удачно по тази тема /дали да има отделни правила за отделните магистратски професии или да има единен кодекс, който евентуално да бъде променен в благоприятна за магистратите насока/ е да се потърси мнението на самите магистрати, като се проведе анкета сред тях.

2.4. Бюджет на съдебната система

За база за определяне на възнагражденията в ОСВ да се вземат средномесечните заплати в публичната, а не в бюджетната сфера. При изготвяне на държавния бюджет за съответната година Министерството на финансите задължително да предвижда резерв от средства, с които да обезпечава повишаване на възнагражденията при наличието на законови предпоставки за това.

2.5. Прекрояване на съдебната карта

Революционна промяна би било, ако, без да се закриват ОСВ, някои административни длъжности останат да съществуват само на окръжно ниво, а дублиращите ги такива в съответните районни нива бъдат съкратени. Предполагам, че тази идея ще срещне яростна съпротива по места, но според мен чрез нея чувствително би се оптимизирала дейността на администрацията в ОСВ, а същевременно би имало и много положителен ефект за бюджета на съдебната власт.

3. По - пълно използване капацитета на следствените органи

Ясно и точно регламентирани в ЗСВ и НПК на мястото и правомощията на следствените органи. Да се разшири със закон кръгът наказателни производства, по които разследването задължително се провежда от следовател. *Предложения за конкретни текстове в тази*

насока има изготвени от НСлС и ВКП. Да се предвиди възможност главният прокурор да възлага дела на НСлС. След извършването на горепосочените законови промени да се възстанови фигурата на „младшия следовател” и да се провеждат съответните конкурси.

01.12.2014г.
София

С уважение:
Ясен Тодоров - член на ВСС

